

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของกระบวนการสังคม ที่มีส่วนส่งเสริมการพัฒนาทางด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชน มนุษย์มีความต้องการในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยดี วัตถุประสงค์ในการสื่อสารของมนุษย์นั้น ถ้าจะกล่าวโดยสรุปก็คือ การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อความกัน โดยผู้ที่ต้องการสื่อสารจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรือข้อความที่ต้องการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น รูปภาพ จดหมาย ทำทาง คำพูด คลื่นวิทยุ ฯลฯ ไปยังผู้อื่นเพื่อให้รับรู้ความหมาย การสื่อสารเพื่อให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นไปด้วยดีจะต้องพิจารณาถึงความต้องการ และความจำเป็นของสังคมมีความต้องการอย่างไร (อรทัย ศรีสันติสุข, 2528)

สภาพปัจจุบันของสิทธิการสื่อสารในประเทศไทย ได้เน้นความสำคัญที่สิทธิการสื่อสารย่อยของบุคคล 3 ประการ คือสิทธิของมนุษย์ในการรับส่งข่าวสาร หรือสิทธิด้านข่าวสาร, สิทธิที่บุคคลจะเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสาร และสิทธิของบุคคลในการพิทักษ์เรื่องส่วนตัวและวัฒนธรรมอันดี โดยถือว่าสื่อมวลชนเป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งในสังคมที่ช่วยส่งข่าวสารไปสู่ประชาชนทั่วไป ขณะเดียวกันก็ช่วยเผยแพร่ข่าวสารระหว่างประชาชนด้วยกันเองให้แพร่หลาย และสะท้อนกระแสข่าวสารนั้นกลับไปยังหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยสื่อมวลชนจึงเป็นทั้ง "ตัวแทน" (Agent) ที่มีผลกระทบต่อสิทธิการสื่อสารของบุคคล และ "ดัชนี" (Index) สะท้อนสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิการสื่อสาร (บุญเลิศ ศุภติลก, 2533)

ในสังคมที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สื่อมวลชนมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นทุกวัน สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้สาระและข่าวสารเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การตัดสินใจ การคาดหวังต่อชีวิตมากขึ้นทุกที จนกระทั่งสื่อมวลชนเข้ามาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน (ศิริชัย ศิริกายะ, 2520)

ท่ามกลางสารพันปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ปัจจุบันทำให้สังคมไทยตกอยู่ในสภาพผู้กร่อนพร้อมที่จะหักพัง สาเหตุประการหนึ่งของปัญหา คือ การละเลยและความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาของประชาชนตามกระบวนการระบอบราชการ ส่งผลให้แนวความคิดเรื่องประชาสังคม หรือ Civil Society ได้เข้ามามีบทบาทในสังคมในฐานะที่เป็นทางออกของปัญหาทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยมีความเชื่อว่าหากสังคมได้มีการรวมกันของประชาชน มีความเข้มแข็ง และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองหรือกำหนดนโยบายสำคัญๆ ของประเทศได้รับการพัฒนา

ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ยั่งยืน และตอบสนองความต้องการของคนส่วนใหญ่ในสังคมได้ โดยตัวแปรหนึ่งที่เชื่อว่าจะมีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนากระบวนการประชาสังคมในประเทศไทย ก็คือ "สื่อมวลชน" (กรุงเทพธุรกิจ, 27 สิงหาคม 2540)

"วิทยุกระจายเสียง" เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของคนทั่วไปประเภทหนึ่ง วิทยุกระจายเสียงเป็นสิ่งประดิษฐ์ชนิดหนึ่งของมนุษย์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนองความต้องการในการสื่อสาร และเป็นที่ยอมรับทั่วกันว่าวิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่เข้าถึงประชาชนได้มากที่สุดถ้าเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ วิทยุกระจายเสียงสามารถแพร่กระจายข่าวสารไปสู่ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับได้อย่างรวดเร็ว และกว้างไกลทุกหนทุกแห่ง วิทยุกระจายเสียงไม่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้ด้อยการศึกษาที่อ่านและเขียนหนังสือไม่ได้ (ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 2526)

ตารางที่ 1

แสดงการเปรียบเทียบจำนวนการใช้เครื่องรับวิทยุ
ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2532 กับ ปี พ.ศ. 2533 - 2534

รายละเอียด	ปี 2531-2532	ปี 2533-2534	เพิ่มขึ้น
ทั่วราชอาณาจักร			
จำนวนครัวเรือน	11,128,430	12,720,506	1,592,076
จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุ	8,104,057	9,264,832	1,160,775
จำนวนเครื่องรับวิทยุ	8,769,759	9,950,022	1,180,263
กรุงเทพมหานคร			
จำนวนครัวเรือน	1,301,955	1,428,156	126,201
จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุ	1,073,273	1,173,645	100,372
จำนวนเครื่องรับวิทยุ	1,406,901	1,497,122	90,221

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน เกี่ยวกับยานพาหนะรับวิทยุ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

จากข้อมูลข้างต้น จะพบว่า เกือบทุกครัวเรือนมีเครื่องรับวิทยุ และมีแนวโน้มมากขึ้น ทั้งนี้ หากรวมกับจำนวนวิทยุที่ติดในรถยนต์ และในปัจจุบันนี้ จะพบว่า มีวิทยุอยู่ในความครอบครอง และไม่รวมที่ติดอยู่กับรถยนต์ไม่น้อยกว่า 11 ล้านเครื่อง ซึ่งในกรุงเทพมหานครมี 1.6 ล้านเครื่อง และยังไม่รวมวิทยุที่ติดตามรถยนต์อีกไม่น้อยกว่า 1 ล้านเครื่อง (วิทยุจักร, 28 เมษายน 2540) และนับวัน จะมีความจำเป็นในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิถีชีวิตของคนในกรุงเทพมหานคร

ผู้คนจำเป็นต้องใช้ชีวิตอยู่นอกบ้านเพื่อประกอบอาชีพมากขึ้น และยังต้องใช้เวลาในการเดินทางเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัญหาจราจรอีกด้วย สื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ให้ข่าวสารและความบันเทิงช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในรถยนต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามที่เกิดสภาวะฉุกเฉินต่างๆ สื่อวิทยุยังเป็นสื่อที่สามารถรายงานข่าวสารไปสู่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่แพร่กระจายไปถึงกันและกันได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง จึงมีลักษณะและมีความสำคัญเป็นเสมือนเวทีกลางที่จะให้ประชาชนได้แสดงออกซึ่งความคิด และความต้องการของมนุษย์ในสังคมได้ เพราะสื่อวิทยุเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากกว่าสื่ออื่น อาทิ การรายงานข่าวที่แสดงความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ได้อย่างละเอียด ต่อเนื่อง ฉับไว ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง เพราะสื่อวิทยุมีข้อจำกัดในด้านอุปกรณ์สื่อสารน้อยกว่า จึงทำให้สื่อวิทยุเป็นสื่อที่ได้รับความเชื่อถือ และได้รับความนิยมนซึ่งก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวในด้านรูปแบบของรายการวิทยุอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ จากเดิมเน้นหนักในด้านของรายการที่ให้ความบันเทิง โดยมีเพียงบางส่วนเป็นรายการที่ให้ความบันเทิงลับข่าวสาร (สุภาวรรณ จรุงเมธา, 2538)

ในอดีต วิทยุกระจายเสียงเป็นกระบวนการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication Process) ที่ใช้เป็นผู้เพื่อเผยแพร่ข่าวสารระหว่างผู้ส่งสาร (ผู้ดำเนินรายการ) กับผู้รับสาร (ผู้ฟัง) เท่านั้น ต่อมากิจการวิทยุกระจายได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านเนื้อหา รูปแบบรายการ ควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี จึงทำให้กระบวนการสื่อสารของวิทยุเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication Process) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมในรายการ (Audience Participation) โดยทางการส่งจดหมาย การเดินทางเข้ามาในสถานีวิทยุกระจายเสียง ตลอดจนการใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็น การโต้ตอบผ่านทางรายการวิทยุซึ่งเป็นการตอบสนองถึงความต้องการของผู้ฟังอย่างแท้จริง และเป็นการแสดงถึงความมีสิทธิและเสรีภาพในการสื่อสารภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

แนวความคิดในลักษณะ "วิทยุชุมชน" เป็นแนวความคิดของการกำเนิดคลื่นวิทยุรูปแบบใหม่ขึ้นในชุมชน นอกเหนือจากรูปแบบเดิมของวิทยุที่มีการแข่งขันกันอยู่ในอดีต โดยในอดีตเราสามารถแบ่งได้อย่างคร่าวๆ ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ คลื่นเพลงกับคลื่นข่าว และส่วนที่เหลือเป็นคลื่นผสมระหว่างข่าวกับเพลง ในขณะที่วิทยุชุมชนเป็นกลุ่มวิทยุใหม่ที่เกิดขึ้นมาเพื่อสังคมและชุมชน โดยมีเป้าหมายในการนำเสนอและแก้ไขปัญหาของชุมชนเป็นสำคัญ โดยคลื่นเพื่อสังคมและชุมชนมีจุดเริ่มจากการรายงานสภาพปัญหาการจราจร (จส. 100 และ สวพ. 91) ในปัจจุบันนี้ แนวความคิดวิทยุในลักษณะวิทยุชุมชนได้มีการขยายตัวออกไป โดยได้มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างบริษัท ไอ เอ็น เอ็น

เรดิโอนิวส์ จำกัด หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ กรุงเทพมหานคร และองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ที่มีรากฐานความคิดที่เชื่อว่าสังคมจะดีขึ้น ถ้าคนในสังคมมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ และสังคมไทยจะแข็งแกร่งได้ หากรากฐานทางสังคมมีความรักความอาทรให้แก่กัน จึงได้เปิดตัว สถานีวิทยุชุมชน โดยเชื่อมคลื่นความถี่วิทยุเอฟเอ็ม 97.5 เมกะเฮิรตซ์ ขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับการสัมปทานโดยหนังสือพิมพ์ผู้จัดการ และคลื่นความถี่วิทยุเอเอ็ม 873 กิโลเฮิรตซ์ ซึ่งเป็นสถานีวิทยุกรุงเทพมหานคร เข้าเป็นเครือข่ายเดียวกัน พร้อมพัฒนารูปแบบ รายการให้เป็น "วิทยุชุมชน" ภายใต้ชื่อ "City Radio" สถานีวิทยุชุมชน (City Radio) มีแนวความคิดในการนำเสนอรูปแบบของสถานีวิทยุเพื่อเป็นสื่อกลางในการพัฒนา และสร้างสังคมและชุมชนคนกรุงเทพฯ (Community Radio) ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ของประชาชนในเมืองใหญ่ อย่างกรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้สถานีวิทยุชุมชนยังเป็นสื่อกลางช่วยปิดเป่าความทุกข์ร้อนของประชาชน โดยมีขอบเขตการทำงานในเชิงแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งรูปแบบของรายการประกอบด้วย

1. เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ ทั้งในสังกัด และนอกสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การร่วมด้วย ช่วยกันแก้ไข ปัญหาสังคมของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
2. เป็นสื่อกลางสะท้อนปัญหาของประชาชนไปยังหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้มีการแก้ไขต่อไป รวมทั้งเป็นเครื่องมือของประชาชนในการกำกับการทำงานของ หน่วยงานของรัฐ
3. เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายข้าราชการกรุงเทพมหานคร และประชาชน
4. สถานีวิทยุชุมชน เป็นรายการเปิดสายสด (Open-Line) ที่ประชาชนจะโทรศัพท์สายตรงเข้ามาที่รายการเพื่อแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ ร้องเรียน แจ้งเหตุเดือดร้อน รำคาญ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยผู้ดำเนินรายการจะคอยเป็นสื่อกลางประสานทางโทรศัพท์ให้ผู้ร้องเรียน และหน่วยงานรับผิดชอบได้พูดคุยกันทันทีในรายการ

จากการที่พัฒนารูปแบบรายการและลักษณะเนื้อหาสาระของวิทยุกระจายเสียง โดยการร่วมมือของ 4 องค์กร สถานีวิทยุชุมชนจึงเป็นวิทยุเพื่อสังคมและชุมชนที่เต็มรูปแบบเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ภายใต้แนวความคิด "ร่วมด้วย ช่วยกัน สร้างสรรค์ชุมชน ทำเมืองใหญ่ ให้น่าอยู่" แม้ว่าสถานีวิทยุชุมชนเพิ่งจะเปิดตัวไปเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2540 ทางด้านการ

ตอบรับของกลุ่มผู้ฟังนั้น มีกลุ่มผู้ฟังจำนวนมากให้ความสนใจรับฟังรายการ เพราะตลอด 24 ชั่วโมงในการดำเนินรายการผู้ฟังได้โทรศัพท์เข้ามามีส่วนร่วมกับทางรายการ จนทำให้โทรศัพท์ทั้ง 5 คู่สายเต็มตลอดเวลา และได้มีประชาชนเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิก โดยใช้ชื่อว่า "สมาชิกร่วมด้วย ช่วยกัน" จำนวน 12,000 คน (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2540) และในขณะนี้ได้มีการจัดตั้งเป็นมูลนิธิร่วมด้วยช่วยกันขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นด้วย

สิ่งที่น่าสนใจคือ แม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยตกอยู่ในสภาพชุมชนล่มสลายนั้นคือแทบจะไม่มีลักษณะความเป็นชุมชนเหลืออยู่แล้ว (กรุงเทพฯ รก, 25 เมษายน 2540) แต่ก็ได้มีการพยายามผลักดันให้เกิดชุมชนรูปแบบใหม่ๆ มีการรวมตัวเป็นกลุ่มสมาชิก และมีการสื่อสารกันโดยผ่านคลื่นวิทยุเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่ใช้เป็นช่องทางหนึ่งของการสื่อสารระหว่างคนที่มีความสนใจในชุมชนที่หายไป และเป็นที่ได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก สถานีวิทยุชุมชน (City Radio) เป็นรายการที่มีรูปแบบการสื่อสารที่มีผู้ส่งสารและผู้รับสารผลัดเปลี่ยนแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารร่วมกันให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นผ่านทางสื่อวิทยุที่เป็น รูปแบบที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้ทำวิจัยจึงเห็นว่าควรจะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสื่อสาร ความคาดหวังผลประโยชน์ และความน่าเชื่อถือของรายการวิทยุเพื่อสังคมและชุมชน โดยจะทำการศึกษาเฉพาะกรณีสถานีวิทยุชุมชน (City Radio) ทั้งคลื่นความถี่วิทยุเอฟเอ็ม 97.5 เมกะเฮิร์ตซ์ (96.0 เมกะเฮิร์ต ในปัจจุบัน) และคลื่นความถี่วิทยุเอเอ็ม 873 กิโลเฮิร์ตซ์ จากกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน โดยสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตรายการของสถานีวิทยุชุมชน (City Radio) ตลอดจนสถานีอื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกันให้มีข้อมูลประกอบการจัดรายการให้ตรงตามความต้องการของผู้รับฟังรายการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
2. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังผลประโยชน์จากสถานีวิทยุชุมชนของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
3. เพื่อศึกษาระดับความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชนในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางประชากรของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความคาดหวังผลประโยชน์จากสถานีวิทยุชุมชนของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชนในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

ปัญหานำการวิจัย

1. พฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนเป็นอย่างไร
2. ระดับความคาดหวังผลประโยชน์จากสถานีวิทยุชุมชนของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนเป็นอย่างไร
3. ระดับความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชนในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน เป็นอย่างไร
4. พฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะทางประชากรของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนหรือไม่
5. ระดับความคาดหวังผลประโยชน์จากสถานีวิทยุชุมชนของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร
6. ระดับความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชนในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนกับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

สมมุติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนแตกต่างกันตามคุณลักษณะทางประชากรของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
2. ระดับความคาดหวังผลประโยชน์จากสถานีวิทยุชุมชนของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน
3. ระดับความน่าเชื่อถือของสถานีวิทยุชุมชนในสายตาของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสื่อสารของสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน เกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารในสถานีวิทยุชุมชน เนื่องจากเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของรายการ
2. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยรายการของสถานีวิทยุชุมชนทั้งหมด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงการถ่ายทอดข่าว และการถ่ายทอดธรรมะจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

นิยามคำศัพท์ในการวิจัย

สถานีวิทยุชุมชน

หมายถึง สถานีวิทยุที่มีรายการออกอากาศทางคลื่นความถี่วิทยุเอฟเอ็ม 97.5 เมกะเฮิร์ต (96.0 เมกะเฮิร์ตในปัจจุบัน) และคลื่นความถี่วิทยุเอเอ็ม 873 กิโลเฮิร์ต ซึ่งเป็นสถานีวิทยุที่เป็นสื่อกลางของประชาชน โดยมีขอบเขตการทำงานในการแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล

สมาชิกสถานีวิทยุชุมชน

หมายถึง ประชาชนที่รับฟังข้อมูลข่าวสารจากสถานีวิทยุชุมชนและสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสถานีวิทยุชุมชน โดยใช้ชื่อว่า "สมาชิกร่วมด้วยช่วยกัน"

พฤติกรรมกรรมการสื่อสาร

หมายถึง ลักษณะของการถ่ายทอดและการแลกเปลี่ยนข่าวสารของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชน ซึ่งในที่นี้แบ่งพฤติกรรมกรรมการสื่อสารออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การเปิดรับข่าวสาร เป็นการที่สมาชิกเปิดรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสถานีวิทยุชุมชนเพียงอย่างเดียว
2. การสื่อสารผ่านสถานีวิทยุชุมชน เป็นการที่สมาชิกเปิดรับฟังข้อมูลข่าวสารจากสถานีวิทยุชุมชน และมีการสื่อสารที่ผ่านรายการของสถานีวิทยุชุมชนโดยการใช้โทรศัพท์ การส่งจดหมาย หรือการเดินทางเข้ามาในสถานีวิทยุชุมชน

ระดับความคาดหวังผลประโยชน์

หมายถึง การคาดคะเนของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่หวังว่า การรับฟังรายการจากสถานีวิทยุชุมชนนี้จะให้ประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคม

ระดับความน่าเชื่อถือ

หมายถึง ความรู้สึกน่าเชื่อถือของกลุ่มสมาชิกสถานีวิทยุชุมชนที่มีต่อสถานีวิทยุชุมชน ในด้าน

1. ผู้ดำเนินรายการ โดยวัดจากด้านความสามารถ ด้านความรู้สึกปลอดภัย ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสมาคมของผู้ส่งสาร
2. แกรับเชิญ หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่สถานีวิทยุชุมชนประสานงานด้วย โดยวัดจากด้านความสามารถ ด้านความรู้สึกปลอดภัย ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสมาคมของผู้ส่งสาร
3. ข้อมูลข่าวสารจากสถานีวิทยุชุมชน โดยวัดจากความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ชัดเจน ความยุติธรรม ความทันสมัย และความรับผิดชอบต่อสังคมของข่าวสาร

ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งสารและผู้ส่งสาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ ด้านพฤติกรรมสื่อสารของผู้รับฟังสถานีวิทยชุมชน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะสามารถนำมากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการผลิตรายการของสถานีวิทยชุมชนให้ตรงตามความต้องการของผู้รับฟังต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย